

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อเปรียบเทียบอัตราการตอบแบบสอบถามเมื่อรูปแบบการกำหนดวันส่งกลับต่างกัน โดยศึกษากับกลุ่มตัวอย่าง ครู - อาจารย์ ที่กำลังปฏิบัติราชการอยู่ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2533 จำนวน 420 คน โดยทำการสุ่มแบบแบ่งชั้นแล้วสุ่ม 2 ชั้นตอน (Two - stage Stratified Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสอบถามเรื่อง "วิธีการแก้พฤติกรรมที่เป็นปัญหาของนักเรียน" เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ไปให้กลุ่มตัวอย่าง ซึ่งแบ่งเป็น 6 กลุ่ม กลุ่มละ 70 คน เมื่อครบกำหนดการส่งแบบสอบถามครั้งแรก มีการติดตามแบบสอบถาม 1 ครั้ง วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐานโดยใช้ระดับความมีนัยสำคัญ เท่ากับ .05 โดยทดสอบความแตกต่างของสัดส่วนของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้สถิติทดสอบที (z-test) และทดสอบความเป็นเอกพันธ์ของสัดส่วนของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้สถิติทดสอบไคสแควร์ เมื่อรูปแบบการกำหนดวันส่งกลับต่างกัน

สรุปผลการวิจัย

1. อัตราการตอบแบบสอบถามของกลุ่มที่กำหนดวันส่งกลับที่แน่นอน และกลุ่มที่กำหนดวันส่งกลับโดยใช้การระบุข้อความ ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ
2. อัตราการตอบแบบสอบถามของ กลุ่มที่กำหนดวันส่งกลับภายใน 3 วัน 7 วัน และ 14 วัน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ
3. อัตราการตอบแบบสอบถามของ กลุ่มที่กำหนดวันส่งกลับโดยใช้การระบุข้อความทั้ง 2 กลุ่ม (โปรดส่งคืนโดยเร็วที่สุด และ กรุณาส่งคืนตามแต่ท่านจะสะดวก) ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ
4. อัตราการตอบแบบสอบถามของ กลุ่มที่กำหนดวันส่งกลับ คือ กลุ่มที่กำหนดวันส่งกลับภายใน 7 วัน สูงกว่า กลุ่มที่ไม่กำหนดวันส่งกลับอย่างมีนัยสำคัญ
5. โดยทั่วไปอัตราการตอบกลับเพิ่มขึ้นสูง ประมาณร้อยละ 53.10 ภายหลังจากติดตาม 1 ครั้ง โดยที่อัตราการตอบกลับหลังการติดตามจะเฉลี่ยแล้วประมาณร้อยละ 84.05

จากผลการวิจัยข้างต้นสรุปเป็นข้อค้นพบที่สำคัญได้ว่า ในสถานการณ์ที่แบบสอบถามมีลักษณะน่าสนใจ คือ มีการจัดหน้า ให้หมึกสี พิมพ์ด้วยระบบออฟเซต การกำหนดวันส่งกลับช่วยให้อัตราการตอบแบบสอบถาม สูงกว่า การไม่กำหนดวันส่งกลับในกรณีที่ไม่มี การติดตามภายใน 2 สัปดาห์ โดยเฉพาะเมื่อการกำหนดวันส่งกลับเป็นแบบการกำหนดวันส่งกลับภายใน 7 วัน อัตราการตอบกลับจะสูงกว่า การไม่กำหนดวันส่งกลับ นอกจากนี้ เมื่อมีการติดตามผลจากการวิจัยยังสนับสนุนว่า การติดตามเป็นสิ่งสำคัญประการหนึ่งในการเพิ่มอัตราการตอบกลับ

อภิปรายผลการวิจัย

1. จากผลการวิจัย พบว่า อัตราการตอบแบบสอบถามของ กลุ่มที่กำหนดวันส่งกลับที่แน่นอน กับกลุ่มที่กำหนดวันส่งกลับโดยใช้การระบุข้อความ ไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของสุธีรา ภักทรสุวรรณ์ (2531) ที่พบว่า อัตราการตอบของกลุ่มที่กำหนดวันส่งกลับ กับกลุ่มที่กำหนดวันส่งกลับโดยใช้การระบุข้อความ ไม่แตกต่างกัน และอัตราการตอบแบบสอบถามของ กลุ่มที่กำหนดวันส่งกลับ โดยเฉพาะกลุ่มที่กำหนดวันส่งกลับภายใน 7 วัน สูงกว่า อัตราการตอบแบบสอบถามของกลุ่มที่ไม่กำหนดวันส่งกลับ ซึ่งสอดคล้องกับข้อเสนอแนะของ Navin และ Ford (1976: 116-118) ที่กล่าวว่า ร้อยละของอัตราการตอบกลับจะส่งมามากในช่วง 7 วัน เพราะฉะนั้นอาจกล่าวได้ว่าเวลา 7 วัน หลังจากส่งแบบสอบถามกลับเป็นเวลายามาตราฐานสำหรับการส่งแบบสอบถามและสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Goldstein และ Kroll (1957, quoted in Bailey, 1987: 158) ที่พบว่า การกำหนดวันส่งกลับในจดหมายนำ จะทำให้อัตราการตอบกลับสูงถึงร้อยละ 98.6 และผลการวิจัยของ Henry (1976: 374-375) และ Roberts, McGrory and Forthofer (1978: 407-410) ที่พบว่า ในระยะก่อนการติดตามอัตราการตอบของกลุ่มที่กำหนดวันส่งกลับที่แน่นอน สูงกว่า อัตราการตอบของกลุ่มที่ไม่กำหนดวันส่งกลับ สาเหตุที่เป็นเช่นนี้อาจจะเนื่องมาจาก การกำหนดวันส่งกลับภายใน 3 วัน เป็นช่วงเวลาสั้นเกินไป ทำให้ผู้ตอบไม่สามารถที่จะส่งแบบสอบถามกลับคืนได้ทันเวลา เพราะจากจำนวนแบบสอบถามที่ส่งไปของกลุ่มนี้ พบว่า ได้รับอัตราการตอบกลับคิดเป็นร้อยละ 75.71 ซึ่งต่ำกว่ากลุ่มอื่นๆที่ได้รับอัตราการตอบกลับคิดเป็นร้อยละ 80 ขึ้นไป และยิ่งพบว่าเมื่อเกินกำหนดเวลามีแบบสอบถามที่ส่งกลับคืนมาจำนวน 15 ฉบับ แสดงว่าถ้าขีดกำหนดเวลาออกไปอาจจะทำให้อัตราการตอบกลับเพิ่มขึ้น ส่วนการกำหนดวันส่งกลับภายใน 14 วัน แม้ว่าจะเป็นช่วงเวลาที่นานขึ้นแต่อาจจะไม่เหมาะสม เพราะถ้าระยะเวลาที่กำหนดนานเกินไปอาจทำให้ผู้ตอบไม่ตอบทันทีเนื่องจาก ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูล

โดยส่งแบบสอบถามในช่วงปลายปี ซึ่งเป็นช่วงที่กลุ่มตัวอย่างครู-อาจารย์มีภาระกิจมาก เช่น ต้องเร่งสอนเนื้อหาให้จบทันสอบ ต้องออกข้อสอบ และตรวจข้อสอบ เป็นต้น จึงทำให้ไม่มีเวลาตอบ หรืออาจจะลืม เมื่อเลขกำหนดเวลาจึงไม่ตอบ แต่จากผลการวิจัยพบว่า อัตราการตอบแบบสอบถามจะได้รับกลับคืนมามากในช่วง 7 วัน แสดงว่า การกำหนดวันส่งกลับในสถานการณ์ที่แบบสอบถามมีลักษณะน่าสนใจ คือ มีการจัดหน้า ใช้หมึกสี และพิมพ์ด้วยระบบออฟเซต มีผลต่ออัตราการตอบในระยะก่อนการติดตาม ดังนั้น ในกรณีที่ต้องการเก็บรวบรวมข้อมูลทางไปรษณีย์ภายในช่วงเวลา 14 วัน โดยไม่มีการติดตาม ควรสร้างเครื่องมือที่มีลักษณะน่าสนใจ และควรกำหนดวันส่งกลับภายใน 7 วัน

2. จากผลการวิจัย พบว่า ภายหลังจากการติดตามอัตราการตอบแบบสอบถามเพิ่มขึ้นสูงในทุกกลุ่ม เมื่อพิจารณาภาพรวม พบว่า อัตราการตอบกลับเพิ่มขึ้นจากเดิมร้อยละ 53.10 เป็นร้อยละ 84.05 คิดเป็นอัตราการตอบกลับที่เพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 30.95 ดังนั้น ไม่ว่าจะใช้เทคนิคใดก็ตาม ควรมีการติดตามแบบสอบถาม เพราะ การติดตามแบบสอบถามก็ถือว่าเป็นสิ่งสำคัญในการเพิ่มอัตราการตอบกลับ และอีกสิ่งหนึ่งที่น่าจะนำมาพิจารณา คือ การสร้างแบบสอบถามให้มีลักษณะน่าสนใจ ปรารถน และมีความเกี่ยวข้องกับลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งอาจจะช่วยทำให้ได้รับแบบสอบถามกลับคืนมามาก

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

การทำวิจัยเกี่ยวกับโครงการเร่งด่วน ในกรณีที่มีการส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ มีการกำหนดวันส่งกลับ และต้องการเก็บรวบรวมข้อมูลให้ได้ภายใน 14 วัน โดยไม่มีการติดตาม ควรกำหนดวันส่งกลับให้อยู่ในช่วงภายใน 7 วัน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยต่อไป

1. ควรทดลองศึกษา อัตราการตอบกลับกับรูปแบบการกำหนดวันส่งกลับ ในสถานการณ์ที่ใช้แบบสอบถามที่มีลักษณะน่าสนใจ โดยไม่มีการติดตาม
2. ควรทดลองศึกษาตัวแปรนี้ ในช่วงต้นภาคเรียน
3. ควรทดลองศึกษา อัตราการตอบกลับกับรูปแบบการกำหนดวันส่งกลับ กับกลุ่มตัวอย่างอาจารย์ในระดับที่สูงกว่ามัธยมศึกษา เช่น ในระดับมหาวิทยาลัย